

Atrahasis

Atrahasis betyder "Den övermåttan vise"¹ och associeras med mer än en hjälte i Mesopotamiens episka litteratur. I Gilgamesheposet tillämpar man det på hjälten Utnapishtim. Samma epitet används också om Etana och Adapa. Men benämningen är mest förknippad med den episka cykel som handlar om mänskan och hennes synder och dess straff genom plågor och floden. Det här är den enda berättelse som kombinerar mänskans skapelse och floden i en berättelse och på så sätt har en unik parallell struktur till Bibelns.²

Den här texten går tillbaka till gammalbabylonisk tid, till Ammisaduqas regenttid 1700-talet f. Kr, då den kopierades från en ännu äldre text. Texten är betydligt mer omfattande än den som finns bevarad.³ Den text som finns bevarad innehåller många rader och sekvenser som saknas, vilket gör det mera svårt att förstå och analysera.

Eposet inleder med "Enuma ilu awelum", "När Gud, människan..." När gudarna som människan bar bördan av arbete och slit... Det fanns alltså inga människor och gudarna måste själva slita och deras klagan blev allt intensivare. Innan människorna fanns styrde gudarna [Anu](#) och [An](#) i himlen och [Enlil](#) och [Enki](#) på jorden⁴. De missnöjda lägre stående gudarna sätter eld på sina arbetsredskap och närmar sig Enlil utan att han vet om det och omringar hans tempel. Enlil var sumerernas högsta gud och kallades senare Marduk. Han kallar på stöd av Anu och Enki. På frågan vem av de gudar som klagat är den som anstiftat upproret fås svaret att det är de alla, ingen enskild. Enlil blir förtvivlad och ger befallning åt Anu att utse en av annunaki-gudarna till att dödas. När Belet-ili, födelsegudinnan är närvarande:

"Låt henne skapa mänsklighet

Låt honom bära oket,

Låt mänskan bära gudarnas slit"

Belet-ili beskrivs som gudarnas barnmorska, den vise Mami. Namnet påminner om Mummu-Tiamat i Enuma elish, men jag har inte läst om någon kommentar om detta. Nintu är ett annat namn på Belet-ili och hon konstaterar att det står inte i hennes makt att göra saker, den förmågan har Enki. Låt honom ge mig lera så att jag kan göra det. Enki går med på att bistå och att en gud blir slaktad så att dennes kött och blod kan blandas i leran. En gud slaktades, We-ila, och blandningen förfärdigades.

¹ Exceeding wise.

² ANET 104; Kikiwada 1985, 41.

³ Upp till 20 gånger så omfattande. ANET 104.

⁴ Wikipedia <http://sv.wikipedia.org/wiki/Atrahasiseposet>.

Efter att mixturen var klar samlade hon Annunaki-gudarna. Igigi-gudarna, som var de lägre gudarna som hade gjort uppror⁵ spottade på lera varefter Mami öppnar sin mun och konstaterar att hon utfört uppgiften, nämligen att lätta gudarnas börda genom att skapa människan och ge gudarnas arbetsuppgifter åt människan. Gudarna hyllar henne och nu nyper hon av fjorton lerbitar och placerar sju till vänster och sju till höger och dessa blir sju män och sju kvinnor. Sju mänskopar skapas alltså.

Efter detta går berättelsen över till att beskriva hur gudarna störs av mänskornas oväsen och detta leder till försök att utrota människan medhelst en flod. Men eftersom det temat inte behandlas i det arbetet så behandlar jag inte den delen här.

Slutsatser

Atrahasis är heller ingen skapelseberättelse. Men inte desto mindre skapas människan av en blandning av lera och en slaktad guds kött och blod som kompletteras av Igigi-gudarnas spott. Inget annat varken skapas eller ordnas, varken av universum, jorden, eller dess inbyggare, djur eller människor.

Det som tangerar Enuma elish är att gudar störs av oväsen. Men i det här fallet är det inte de unga gudarna som är störande utan den skapade människan. Utöver det så är en del gudar och gudanamn gemensamma.

⁵ Wikipedia, <http://en.wikipedia.org/wiki/Igigi>.